

**Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының
муниципаль туры биремнәре
2025-2026 нчы уку елы
11 нче сыйныф**

Үткәрү вакыты – 180 минут

Максималь балл – 67

I. Тест биремнәрен эшләгез.

1. Татар теленең орфографик нормаларына туры килмәгән сүз язылган жөмләне билгеләгез. **(2 балл)**

- 1) Көннәр кояшлы торса да, көз инде үз көченә кергән.
- 2) Дөньяда житмеш ел яшәгән Тажетдин карт әкрән генә урыныннан торды да өяңке төбенә килде.
- 3) Кыз, ятымәгә эләккән балыктай бәргәләнгән, тәмам адашкан.
- 4) Жил булмаса да, каеннар алтын яфракларын ташлап утыралар.

2. Жөмләдәге *таза* сүзенең мәгънәсе дәрәс күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Хәйдәр баштагы көннәрдә гел шунда чокынды, эшкә ярардай, таза такталарны жылкәсенә күтәреп ихатага ташыды. (В. Имамов)

- 1) чиста, чүпсез
- 2) ныклы, көчле
- 3) ихлас
- 4) юан, көр

3. Алар безгә кадәр йөз, биш йөз, мең ел элек яшәсәләр дә, бөтенләй юкка чыкмаганнар. Жөмләсендәге чыкмаганнар сүзенең басымы дәрәс күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

- 1) чЫкмаганнар
- 2) чыкмАганнар
- 3) чыкмагАннар
- 4) чыкмаганнАр

4. Эчтәлегенә карап, жөмләнең ахырын дәрәс билгеләгез. **(2 балл)**

Кайчандыр балта остазының өйрәнчеге генә булып тагылып йөргән Хәлим

- 1) ниндидер бер житди эшне ахыргача житкерергә тели.
- 2) хәзер энә ничек оста уйната агачны, ничек бирелеп эшли эшен.

- 3) бүген ял итә.
4) хәзер дә бу шөгылен ташламады.

5. Искергән сүз булган рәтне билгеләгез. (2 балл)

- 1) йөзек кашы
2) уйлап баксаң
3) матбугат барлыкка килә
4) маңлаемнан сыйпады

6. Алынма сүзләргә дәрәҗә кушымча ялганган рәтне билгеләгез. (2 балл)

- 1) автомагистраленә
2) автомагистральенә
3) автомагистралына
4) автомагистралена

7. Жөмләнең төрен билгеләгез. (2 балл)

Көн эссе булса да, Хәдичәттәй яшел ефәк шәл бөркәнгән, шәл чуклары җәйгә кадәр салынган.

- 1) теркәгечсез тезмә кушма жөмлө
2) теркәгечле тезмә кушма жөмлө
3) катнаш кушма жөмлө
4) синтетик иярченле кушма жөмлө

8. Жөмләдәге калын хәрәфләр белән бирелгән сүзләрнең кайсы сүз төркеменә караганлыгын билгеләгез. (2 балл)

Бу сүзләр миңа шулкадәр көчле тәэсир иткән, күрәсең, ул минем бик нык исемдә калган.

- 1) фигыль
2) алмашлык
3) исем
4) рәвеш

9. Жөмләдәге ясалма исемне күчереп языгыз. (2 балл)

Авырлыклар очраса да каушап калмый, үзең салган сукмактан алга, бары тик алга гына атлау өчен рухи көч кирәк.

Жавап: _____

10. Жөмләдәге аерымланган хәлнең төрен языгыз. (2 балл)

Эшләрнең барышы белән танышырга дип, Гөлзифа идарәгә юнәлде. (Р. Төхфәтуллин)

Жавап: _____

II. Теоретик бирем.

Тезмә кушма жөмлө турында языгыз, мисаллар китерегез. (8 балл)

[illegible]

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фразеологизмнар һәм аларның мәгънэләре арасында тәңгәллек урнаштырыгыз, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) ата йорты	1) ял итеп алу
Ә) бәләш авыз	2) үч саклау
Б) баш кую	3) хәтере тиз калучан кеше
В) үпкә бәләше	4) елак бала
Г) кинә тоту	5) ватан

Жавап:_____

IV. Гамәли-ижади бирем.

1. Бирелгән сүزلәрнең тамырын языгыз. (5 балл)

Безелдәвек – _____

Тузганак – _____

Киселмәле – _____

Кадак —

Аңлаешсызлык —

2. Шигырьне укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрефләрне куегыз.
(1 балл)

«Сул аягың җиргә ныклап терә,
Чыбыркыңны уң кулыңа, ипләп...»
Көтүлектә шартлый кыюсыз чаң,
Г...ләм хәтеренә аваз киртләп.
Тагын, тагын... Елан төсл... ыслап,
Чыелдатып шартлый чыбыркым ла.
Мин җәйләүдә. Мин көтүче бүген.
Өткәм чыбыркысы <....> минем кулда! (Л. Гыйбадуллинадан)

3. *Өткәм чыбыркысы <....> минем кулда!* жөмләсендә <....> тамгасы урынына куелырга тиешле тыныш билгесен языгыз. **(2 балл)**

4. Шигырьдән аваз ияртемнәреннән ясалган сүzlәрне күчереп языгыз, сүз төркемен һәм аның төркемчәсен билгеләгез. **(3 балл)**

5. Беренче дүртыюллыктан тартымлы исемнәрне күчереп языгыз, мәгънәле кисәкләргә аерыгыз, шартлы билгеләр белән күрсәтегез, морфологик анализ ясагыз. **(5 балл)**

6. *Г...ләм хәтеренә аваз киртләп* жөмләсендәге *киртләп* сүзен ничек аңлайсыз? Үз сүзләрегез белән аңлатып языгыз. **(3 балл)**

[illegible]